

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การอ่านจับใจความและวิเคราะห์แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง สื่อสารคล่องต้องรู้วิธี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การอ่านจับใจความและวิเคราะห์แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

การอ่านจับใจความสำคัญ

การอ่านจับใจความเป็นการอ่านเพื่อจับใจความหรือข้อคิด ความคิดหลักของข้อความ หรือเรื่องที่อ่าน เป็นข้อความที่ครอบคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้าหนึ่ง ๆ ไว้ทั้งหมด

ใจความสำคัญ หมายถึง ใจความที่สำคัญ และเด่นที่สุดในย่อหน้า เป็นแก่นของย่อหน้าที่สามารถครอบคลุม เนื้อความในประโยคอื่น ๆ ในย่อหน้านั้นหรือประโยคที่สามารถเป็นหัวเรื่องของย่อหน้านั้นได้ ถ้า ตัด เนื้อความของประโยคอื่นออกหมด หรือสามารถเป็นใจความหรือประโยคเดี่ยวๆ ได้ โดยไม่ต้อง มีประโยคอื่น ประกอบ ซึ่งในแต่ละย่อหน้าจะมีประโยคใจความสำคัญเพียงประโยคเดียว หรืออย่างมากไม่เกิน ๒ ประโยค

ใจความรองหรือพล

ความ (พน-ละ-ความ) หมายถึง ใจความหรือประโยคที่ขยายความประโยคใจความสำคัญ เป็นใจความสนับสนุน ใจความสำคัญให้ชัดเจนขึ้น อาจเป็นการอธิบายให้รายละเอียด ให้คำจำกัดความ ยกตัวอย่าง เปรียบเทียบ หรือ แสดงเหตุผลอย่างถี่ยาว เพื่อสนับสนุนความคิด ส่วนที่มิใช่ใจความสำคัญ และมีใช่ใจความรอง แต่ช่วยขยายความ ให้มากขึ้น คือรายละเอียด

หลักพื้นฐานการอ่านจับใจความสำคัญ

๑. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน
๒. อ่านเรื่องราวอย่างคร่าวๆ พอเข้าใจ และเก็บใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
๓. เมื่ออ่านจบให้ตั้งคำถามตนเองว่า เรื่องที่อ่าน มีใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร
๔. นำสิ่งที่สรุปได้มาเรียบเรียงใจความสำคัญใหม่ด้วยสำนวนของตนเองเพื่อให้เกิดความสละสลวย

วิธีจับใจความสำคัญ

วิธีการจับใจความมีหลายอย่าง ขึ้นอยู่กับความชอบว่าอย่างไร เช่น

- การขีดเส้นใต้
- การใช้สีต่าง ๆ กัน เพื่อแสดงความสำคัญมากน้อยของข้อความ
- การบันทึกย่อเป็นส่วนหนึ่งของการอ่านจับใจความสำคัญที่ดี แต่ผู้ที่ย่อควรย่อด้วยสำนวนภาษาและสำนวน

ของตนเองไม่ควรย่อด้วยการตัดเอาข้อความสำคัญมาเรียงต่อกัน เพราะอาจทำให้ผู้อ่านพลาดสาระสำคัญบางตอน ไปอันเป็นเหตุให้การตีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้

วิธีจับใจความสำคัญ

๑. อ่านพิจารณาเนื้อหาที่ละย่อหน้า และค้นหาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
๒. ตัดส่วนที่เป็นรายละเอียดออก เช่น ตัวอย่าง (สำนวนเปรียบเทียบ) ตัวเลข สถิติ ตลอดจนคำถามหรือคำพูดของผู้เขียนซึ่งเป็นส่วนขยาย
๓. สรุปใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเอง โดยเขียนให้เข้าใจให้มากที่สุด เพื่อให้เนื้อหากระชับ

การพิจารณาตำแหน่งของใจความสำคัญ

ใจความสำคัญของข้อความ แต่ละย่อหน้าจะปรากฏ ดังนี้

๑. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นของย่อหน้า
๒. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนกลางของย่อหน้า
๓. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนท้ายของย่อหน้า
๔. ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนต้นและตอนท้ายของย่อหน้า

ข้อสังเกต ในกรณีที่ใจความสำคัญหรือความคิดสำคัญนั้น อาจอยู่รวมในความคิดย่อย ๆ โดยไม่มีความคิดที่เป็นประโยคหลัก หรือไม่มีประโยคหลักอยู่ตอนต้น ตอนกลาง และตอนท้าย ผู้อ่านอาจจะสรุปขึ้นเอง โดยการอ่านทั้งย่อหน้าแล้วสรุป

แหล่งที่มาข้อมูล : ปรับปรุงและเรียบเรียงมาจาก เทคนิคการอ่านหนังสือให้เร็วและจับใจความได้

<https://www.sites.google.com/site/technicalreading>

การวิเคราะห์แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน เป็นการแยกแยะส่วนต่าง ๆ ของเรื่องที่อ่านอย่างมีระบบ ผู้อ่านจะต้องอ่านจับใจความเนื้อหาของเรื่องให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อจะได้วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระความรู้ ข้อคิด และประโยชน์จากเรื่อง สามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต